

**Bryssel den 14 juli 2026
(OR. en)**

11602/26

**JAI 954
FREMP 236
AG 111
POLGEN 187**

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Ärende:	Rådets slutsatser om utvärderingen av den årliga rättsstatsdialogen

För delegationerna bifogas i bilaga I slutsatserna om utvärderingen av den årliga rättsstatsdialogen, som godkändes av rådet den 14 juli 2026.

I bilaga II bifogas för delegationerna ett uttalande från Italien.

RÅDETS SLUTSATSER OM UTVÄRDERINGEN AV DEN ÅRLIGA RÄTTSSTATSDIALOGEN

Europeiska unionens råd,

SOM ERINRAR om att sedan slutsatserna antogs av Europeiska unionens råd och medlemsstaterna, församlade i rådet, den 16 december 2014¹ har samtliga medlemsstater i en anda av lojalt samarbete deltagit i den årliga rättsstatsdialogen inom rådet med anledning av sitt fasta åtagande att stärka rättsstatsprincipen som ett av Europeiska unionens grundläggande värden,

SOM ERINRAR OM det faktum att ordförandeskapets slutsatser av den 19 november 2019² hade stöd från 26 delegationer och att samtliga delegationer vid utarbetandet av slutsatserna enades om att på nytt utvärdera rättsstatsdialogen inom rådet före utgången av 2023 med beaktande av de erfarenheter som gjorts,

SOM ERINRAR OM att den årliga rättsstatsdialogen – såsom anges i ordförandeskapets not till delegationerna av den 28 september 2020³ – har utvecklats som en politisk uppgift av rådet (allmänna frågor) och i praktiken har strukturerats – under första halvåret varje år – som en session med på varandra följande rundor med landsspecifika analyser av den rättsstatliga situationen i fem medlemsstater och – under andra halvåret varje år – som två sessioner, varvid en ägnas åt det allmänna rättsstatliga läget inom unionen och den andra ägnas åt en landsspecifik analys, och då alltid med användning av kommissionens årliga rapport om rättsstatsprincipen; rådet (rättsliga och inrikes frågor) har dessutom tagit fram ett antal specifika tematiska debatter i rättsstatliga frågor,

Europeiska unionens råd

1. bekräftar att 2014 års slutsatser från Europeiska unionens råd och medlemsstaterna, församlade i rådet, om säkerställande av respekten för rättsstatsprincipen fortfarande är giltiga,
2. är enigt om att rådets årliga rättsstatsdialog har visat sig vara användbar och har skapat ett utrymme för konstruktiva politiska diskussioner medlemsstaterna emellan och för utbyte av bästa praxis och tillvaratagna erfarenheter,

¹ 17014/14.

² 14173/19.

³ 11094/20.

3. bekräftar de principer som anges i 2014 års slutsatser, särskilt objektivitet, icke-diskriminering och likabehandling av samtliga medlemsstater, ett opartiskt och evidensbaserat tillvägagångssätt, utan att det påverkar principen om tilldelade befogenheter eller den respekt för medlemsstaternas nationella identiteter som kommer till uttryck i deras politiska och konstitutionella grundstrukturer, inbegripet regionalt och lokalt självstyre, och deras väsentliga statliga funktioner, inbegripet säkerställande av statens territoriella integritet, bibehållande av lag och ordning samt garanterande av den nationella säkerheten, och förbinder sig att även i fortsättningen värna dem i en anda av lojalt samarbete,
4. noterar att denna politiska dialog kommer att fortsätta att utvecklas på ett sätt som kompletterar samtliga EU-institutioners och internationella organisationers verksamhet, så att överlappning undviks och befintliga instrument och expertis på området beaktas,
5. noterar att ordförandeskapet under hela genomförandet av dialogen kommer att fortsätta att säkerställa att de principer för denna som anges i punkterna 3 och 4 ovan respekteras fullt ut,
6. framhåller att den politiska dialogens nuvarande innehåll och struktur har gjort den starkare, mer resultatinriktad och bättre strukturerad och att förberedelserna för den har varit mer systematiska; dess nuvarande format, inbegripet allmänna debatter och landsspecifika sessioner, har på ett effektivt sätt fördjupat den via genomförandet av en årlig inventering av läget och de viktigaste utvecklingstendenserna på det rättsstatliga området, något som underlättar en övergripande, uppriktig och interaktiv politisk diskussion med brett fokus på den rättsstatliga situationen i medlemsstaterna och i unionen som helhet,
7. noterar att dialogen – även om dess nuvarande innehåll och struktur kan anses tillfredsställande – bör förbättras ytterligare för att ännu bättre återspegla rådets strävan efter att stärka rättsstatsprincipen och bidra till att på ett inkluderande och konstruktivt sätt förhindra nya och befintliga problem på området genom diskussioner och utbyte av bästa praxis och tillvaratagna erfarenheter,
8. förpliktar sig att även i fortsättningen anordna en allmän, övergripande diskussion under årets andra halva och att anordna landsspecifika diskussioner tre gånger per år – två under det första halvåret och en under det andra halvåret – som var och en är inriktad på situationen i fyra medlemsstater,
9. förpliktar sig att ägna denna dialog åt en analys av åtminstone följande fyra pelare på det rättsstatliga området: rättsväsendet, ramverket för korruptionsbekämpning, mediepluralism och mediefrihet samt andra institutionella frågor som rör kontroller och motvikter, varvid detta inte ska påverka dialogens större räckvidd inom rådet (allmänna frågor),
10. noterar att dialogen i praktiken även i fortsättningen kommer att grundas på kommissionens årliga rapport om rättsstatsprincipen, vilket skapar synergieffekter mellan institutionerna, och noterar infogandet av rekommendationer i rapporten som ett sätt att framhäva specifika frågor som medlemsstaterna behöver ägna sig åt,

11. uppmanar kommissionen att även i fortsättningen säkerställa en nära kontakt och en nära dialog med medlemsstaterna vid utarbetandet av den årliga rapporten och att fortsätta att förbättra dessa förberedelser med beaktande av de principer som tjänar som vägledning för dialogen,
12. noterar att denna dialog även kan dra nytta av synpunkter från internationella offentligrättsliga organisationer i den mån som kommissionen har beaktat dem i sin årliga rapport om rättsstatsprincipen och att de utgör kompletterande och understödjande men samtidigt värdefulla informationskällor, särskilt synpunkterna från Europarådet och dess organ, vilkas värde har erkänts i bl.a. rådets slutsatser av den 30 januari 2023⁴ och av domstolen och kommissionen⁵,
13. är enigt om att ordförandeskapet – utöver denna dialog – även kan överväga att anordna mer frekventa, interaktiva diskussioner, såsom seminarier om rättsstatliga frågor med berörda aktörer, särskilt medborgarna, det civila samhället, parlamentariker, lokala myndigheter, den akademiska världen, arbetsmarknadens parter och journalister,
14. är medvetet om den övergripande roll och det övergripande ansvar som tillkommer rådet (allmänna frågor) som för denna dialog samt den kompletterande roll som innehas av rådet (rättsliga och inrikes frågor) i samband med de särskilda tematiska debatterna om rättsstatsrelaterade frågor som faller inom dess kompetensområde, varvid man tillämpar ett inkluderande förhållningssätt och i förekommande fall beaktar diskussionerna i rådet (allmänna frågor),
15. noterar att man som uppföljning av denna dialog i rådet (allmänna frågor) kan anordna diskussioner i rådet (allmänna frågor) om ett eller flera särskilda övergripande teman på det rättsstatliga området, när detta anses lämpligt och nödvändigt,
16. är enigt om att samtliga tillträdande ordförandeskap även i fortsättningen kommer att sammankalla medlemsstaterna för en rättsstatsdialog inom rådet med det format och den frekvens som överenskommits ovan och är enigt om att före utgången av 2027 göra en ny utvärdering av tillvaratagna erfarenheter från denna dialog.

⁴ 5422/23.

⁵ 11217/19.

UTTALANDE FRÅN ITALIEN

Italien välkomnar antagandet av rådets slutsatser om utvärderingen av den årliga rättsstatsdialogen och stöder den peer-to-peer-dialog som utgör grunden för den årliga inventering av rättsstatsprincipen som inleddes under det italienska ordförandeskapet 2014 i en anda av full respekt för – och enhälligt främjande av – de värden som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget.

Italien noterar i själva verket att en pågående dialog och utbytet av bästa praxis mellan medlemsstaterna och med Europeiska unionens institutioner om rättsstatsprincipen utgör en informell process för utbyte och ömsesidig ansvarighet mellan medlemsstaterna, vilken i hög grad bibehåller sin politiska, förebyggande och icke rättsligt bindande karaktär. Vi vidhåller att detta tillvägagångssätt, som bygger på konstruktivt mellanstatligt samarbete och rådets centrala roll, är att föredra.

I detta avseende stöder Italien den mekanism för inbördes utvärdering som fastställs i slutsatserna och som grundas på kriterier om objektivitet, icke-diskriminering och likabehandling av samtliga medlemsstater – faktorer som är avgörande för att undvika automatiska sanktioner som saknar proportionalitet och rättvisa. Denna process förblir skild från de rättsliga instrument som föreskrivs i fördragen för identifiering och hantering av kränkningar av rättsstatsprincipen samt från de villkorsklausuler om finansiering i samband med den fleråriga budgetram som för närvarande är under förhandling. När det gäller dessa är det dock fortfarande viktigt att bevara – och till och med stärka – medlemsstaternas ledande roll och fulla politiska egenansvar.